

DECIZIE

26 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vladimir Dolgopolov împotriva Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” cu privire la apărarea drepturilor asupra brevetului de invenție, încasarea prejudiciului material și moral și a cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 20 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admisă parțial cererea cu privire la asigurarea acțiunii înaintată de Vladimir Dolgopolov,

c o n s t a t ă :

La 24 aprilie 2015, Vladimir Dolgopolov a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎS „Calea Ferată din Moldova” cu privire la obligarea achitării despăgubirii, în baza prevederilor Regulamentului cu privire la evaluarea obiectelor de proprietate intelectuală, aprobat prin Hotărârea nr. 783 din 2003 a Guvernului Republicii Moldova, care rezultă din faptul utilizării brevetului de invenție nr. 3969 „Procedeu de confecționare a acului macazului de cale ferată” și a produselor obținute prin el, în cantitate de 373 de complete de macazuri pentru perioada 20 octombrie 2010 - 24 aprilie 2015; obligarea achitării despăgubirii pentru prejudiciul moral cauzat, care decurge din faptul utilizării brevetului de invenție nr. 3969 „Procedeu de confecționare a acului macazului de cale ferată” și a produselor obținute prin el, în cantitate de 373 de complete de macazuri pentru perioada 20 octombrie 2010 - 24 aprilie 2015 în sumă de 150000 de lei și obligarea achitării cheltuielilor de judecată.

La 12 aprilie 2018, Vladimir Dolgopolov a depus cerere de concretizare a cerințelor și a solicitat apărarea drepturilor asupra brevetului de invenție nr. 3969 „Procedeu de confecționare a acului macazului de cale ferată” și a produselor obținute prin el, în cantitate de 373 de complete de macazuri pentru perioada 20 octombrie 2010 - 24 aprilie 2015; obligarea ÎS „Calea Ferată din Moldova” să-i achite despăgubirea prejudiciului în sumă de 7 016 494 de lei și a despăgubirii pentru prejudiciul moral cauzat, care decurge din faptul utilizării brevetului de invenție nr.

3969 „Procedeu de confecționare a acului macazului de cale ferată” și a produselor obținute prin el, în cantitate de 373 de complete de macazuri pentru perioada 20 octombrie 2010 - 24 aprilie 2015 în sumă de 150 000 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei Vladimir Dolgopolov, reprezentant de avocatul Iulian Iorga, a înaintat cerere cu privire la asigurarea acțiunii, prin care a solicitat aplicarea sechestrului asupra mijloacelor financiare, conturilor bancare, bunurilor mobile și imobile deținute de ÎS „Calea Ferată din Moldova” în limita sumei despăgubirii prejudiciului în sumă de 7016494 de lei, care decurge din faptul utilizării brevetului de invenție nr. 3969 „Procedeu de confecționare a acului macazului de cale ferată” cât și în limita sumei de 150 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

În motivarea cererii cu privire la asigurarea acțiunii s-a invocat că ÎS „Calea Ferată din Moldova” tergiversează examinarea cauzei prin depunerea cererilor cu același conținut, care în final sunt respinse de către instanța de judecată, fapt care ar putea determina imposibilitatea executării eventualei hotărâri judecătorești.

Subsecvent, a menționat că ÎS „Calea Ferată din Moldova” are o situație financiară precară, astfel fiind întrunită premisa imposibilității executării eventualei hotărâri, în condițiile neaplicării măsurilor de asigurare a acțiunii, așa încât sumele revendicate de reclamant să nu mai fie obținute niciodată.

Prin încheierea din 04 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă parțial cererea cu privire la asigurarea acțiunii înaintată de Vladimir Dolgopolov și a fost aplicat sechestrul asupra sumelor de bani din conturile bancare, bunurilor mobile și imobile ale ÎS „Calea Ferată din Moldova”, în limita valorii pretenției cu privire la încasarea despăgubirii în sumă de 7016494 de lei. În rest, în partea aplicării sechestrului în limita sumei de 150 000 de lei, cererea a fost respinsă.

La 14 martie 2019, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a declarat recurs împotriva încheierii din 04 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a solicitat casarea acesteia.

Prin decizia din 17 aprilie 2019 a Curții Supreme de Justiție a fost admis apelul declarat de ÎS „Calea ferată din Moldova” și a fost casată încheierea din 04 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată.

Prin decizia din 20 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă parțial cererea cu privire la asigurarea acțiunii înaintată de Vladimir Dolgopolov; a fost aplicat sechestrul asupra bunurilor mobile și imobile ce aparțin cu drept de proprietate privată ÎS „Calea Ferată din Moldova”, în limita valorii pretenției cu privire la încasarea despăgubirii în sumă de 7016494 de lei; a fost respinsă cererea cu privire la asigurarea acțiunii, în partea aplicării sechestrului asupra sumelor de bani din conturile bancare și în partea aplicării sechestrului asupra bunurilor mobile și imobile ale ÎS „Calea Ferată din Moldova”, în limita valorii pretenției cu privire la compensarea prejudiciului moral în sumă de 150 000 de lei.

La 20 mai 2019, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 20 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău și a solicitat casarea integrală a acesteia.

În motivarea recursului declarat a indicat că la cererea de aplicare a măsurilor de asigurare nu au fost anexate careva probe ce ar confirma situația financiară precară a întreprinderii de stat.

Mai mult, o oarecare tergiversare a examinării cauzei din partea ÎS „Calea Ferată din Moldova” nu a existat, or exercitarea drepturilor procedurale nu constituie o tergiversare.

Totodată, recurenta a specificat că procesul în cauză a fost suspendat aproximativ 2 ani la solicitarea lui Vladimir Dolgopolov.

La fel, la materialele cauzei lipsesc probe ce ar confirma faptul eventualei neexecutări a hotărârii judecătorești de către întreprinderea de stat.

Suplimentar la cele invocate ÎS „Calea Ferată din Moldova” a evidențiat că este o întreprindere de stat care își desfășoară activitatea în baza proprietății de stat transmisă în gestiune, urmărirea bunurilor proprietate publică fiind imposibilă.

Totodată, în cazul aplicării măsurilor de asigurare se periclitează activitatea economică a întreprinderii, creându-se pericol de neachitare a salariului celor aproximativ 8 000 de angajați ai întreprinderii.

La 18 iunie 2019, Vladimir Dolgopolov, reprezentat de avocatul Iulian Iorga, a depus o referință la recursul declarat de către ÎS „Calea Ferată din Moldova”, prin care a solicitat respingerea acestuia.

În conformitate cu prevederilor art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Având în vedere că, încheierea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 20 mai 2019, iar recursul a fost declarat de ÎS „Calea Ferată din Moldova” în aceeași zi, 20 mai 2019, instanța de recurs consideră că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul în termen.

Examinând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale aplicabile speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de ÎS „Calea Ferată din Moldova” urmează a fi respins, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) al Codului de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Astfel, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Colegiul judiciar a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței controlul actelor judecătorești contestate.

Mai mult, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza *Auza Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda*, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 - 75, cauza *Eriksson vs Suedia*, hotărârea din 12 aprilie 2012, § 66, 72, cauza *Pönkä vs Estonia*, hotărârea din 08 noiembrie 2016, § 33 - 34).

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În corespundere cu prevederile art. 174 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la cererea participanților la proces, judecătorul sau instanța poate lua măsuri de asigurare a acțiunii. Asigurarea se admite în orice fază a procesului până la etapa în care hotărârea judecătorească devine definitivă, în cazul în care neaplicarea

măsurilor de asigurare a acțiunii ar face imposibilă executarea hotărârii judecătorești.

Din sensul normei de drept citată, rezultă că asigurarea acțiunii reprezintă totalitatea măsurilor care garantează executarea hotărârii judecătorești în cazul admiterii cerințelor înaintate de către reclamant, aceasta reprezentând una dintre garanțiile principale ale apărării drepturilor cetățenilor și persoanelor juridice.

Art. 176 alin. (1) din Codul de procedură civilă, statuează că aplicarea sechestrului pe bunurile organizației sau ale persoanei fizice cu statut de întreprinzător, în cazul asigurării acțiunii, se efectuează în următoarea ordine:

a) în primul rând, pe bunurile care nu participă nemijlocit în producție: valori mobiliare, mijloace bănești (în monedă națională și în valută străină, inclusiv în numerar), autoturisme, obiecte de design din oficii și alte bunuri;

b) în al doilea rând, pe produsele finite (mărfuri), precum și pe alte bunuri materiale care nu participă nemijlocit în procesul de producție și care nu sunt destinate utilizării nemijlocite în producție;

c) în al treilea rând, pe bunurile imobiliare, precum și pe materia primă, materiale, mașini, unelte, utilaje, instalații, echipamente și alte mijloace fixe, destinate utilizării nemijlocite în producție;

d) în al patrulea rând, pe bunurile predate unor alte persoane.

Colegiul reține, că la examinarea cererii de aplicare a măsurilor de asigurare sau neaplicarea acestora, urmează a fi verificată: raționalitatea și temeinicia cerințelor solicitantului despre aplicarea măsurilor de asigurare; probabilitatea cauzării unui prejudiciu solicitantului în cazul neaplicării măsurilor asiguratorii; asigurarea unui echilibru între interesele părților interesate.

Ținând cont de faptul că temeiurile asigurării acțiunii nu sunt enumerate expres în art. 174 din Codul de procedură civilă, urmează ca judecătorul să stabilească necesitatea aplicării măsurilor de asigurare. Această necesitate poate rezulta din pericolul de dispariție, degradare, înstrăinare, risipire a bunului sau proastă administrare.

Prin urmare, examinând cererea de asigurare a acțiunii, instanța urmează, în fiecare caz concret, să verifice obiectul și temeiul acțiunii principale, să determine natura litigiului, să verifice argumentele reclamantului referitoare la acțiunile cu re-credință ale pârâtei, starea financiară și alte chestiuni, care ar putea pune obstacole în privința executării viitoarei hotărâri judiciare.

În acord cu prevederile art. 177 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cererea de asigurare a acțiunii se indică motivele și circumstanțele pentru care se solicită asigurarea acțiunii.

Prin prisma normelor de drept evocate supra, Colegiul consideră întemeiată argumentarea instanței judecătorești prin care a relevat că asigurarea acțiunii poate fi acceptată doar în prezența următoarelor condiții: că neaplicarea măsurii de asigurare a acțiunii ar face imposibilă executarea hotărârii judecătorești, fiind prezente condițiile de rezonabilitate și temeinicie a pretențiilor reclamantului de aplicare a măsurilor de asigurare a acțiunii; probabilitatea cauzării prejudiciului semnificativ reclamantului în cazul neaplicării măsurii de asigurare a acțiunii și menținerea echilibrului între interesele reclamantului și ale pârâtului.

Având în vedere că măsura de asigurare a acțiunii are un caracter provizoriu, impunând anumite limite exercițiului drepturilor pârâtului cu privire la anumite bunuri, fiind instituită în scopul evitării producerii unor pagube drepturilor

reclamantului, care pot fi provocate prin tergiversarea procesului judiciar (acțiunea fiind pe rolul instanței din 24 aprilie 2015) și imposibilitatea punerii în executare a eventualului act judecătoresc de admitere a acțiunii, obiectul și valoarea acțiunii (în sumă de 7016494 de lei), instanța de judecată corect a considerat ca întemeiată cererea cu privire la aplicarea măsurii de asigurare a acțiunii asupra bunurilor mobile și imobile care aparțin cu drept de proprietate privată ÎS „Calea Ferată din Moldova”, în limita valorii pretenției cu privire la încasarea despăgubirii în sumă de 7016494 de lei.

Așadar, reieșind din caracterul litigiului dintre părți și având în vedere că valoarea acțiunii este impunătoare, instanța de judecată a considerat că neaplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii, în sensul expus supra, ar putea crea dificultăți în executarea unei eventuale hotărâri judecătorești de admitere a acțiunii, reținând că conform raportului financiar pe perioada 01 ianuarie 2018 - 30 septembrie 2018, ÎS „Calea Ferată din Moldova” înregistrează datoriile pe termen lung în sumă de 151454077 de lei, iar datoriile curente în sumă de 333298528 de lei, dintre care credite bancare și împrumuturi pe termen scurt în sumă de 13839871 de lei și datoriile comerciale în sumă de 167977861 de lei.

În atare situație, Colegiul apreciază ca temeinică argumentarea instanței de judecată prin care a considerat că scopul măsurii de asigurare a acțiunii a fost pe deplin realizat la caz, prin aplicarea sechestrului asupra bunurilor mobile și imobile ce aparțin ÎS „Calea Ferată din Moldova” cu drept de proprietate privată, în limita valorii pretenției cu privire la încasarea despăgubirii în sumă de 7016494 de lei, în vederea evitării producerii unor pagube drepturilor reclamantului, prin eventuale acțiuni de înstrăinare a bunurilor mobile și imobile pe care le deține pârâtul cu drept de proprietate privată.

Subsidiar, instanța de judecată corect a respins cererea de asigurare a acțiunii în partea aplicării sechestrului asupra sumelor de bani din conturile bancare ale ÎS „Calea Ferată din Moldova” și asupra bunurilor mobile și imobile în limita valorii pretenției cu privire la compensarea prejudiciului moral în sumă de 150000 de lei, în cazul în care ÎS „Calea Ferată din Moldova” are aproximativ 8000 de angajați, iar conform statutului aprobat prin ordinul nr. 25 din 27 februarie 2014 al Ministrului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor al Republicii Moldova, aceasta administrează activitatea de producție și financiară a subdiviziunilor structurale autonome ce practică transportul pe cale ferată, precum și coordonează activitatea altor organizații și instituții de transport feroviar care asigură funcționarea acesteia, iar aplicarea sechestrului pe sumele de bani aflate pe conturile bancare ale ÎS „Calea Ferată din Moldova”, ar putea periclita activitatea desfășurată de aceasta, precum și drepturile salariaților de a primi salariul la timp.

Totodată, instanța de judecată just a specificat că individualizarea bunurilor mobile și imobile asupra cărora se aplică sechestrul, revine în sarcina executorului judecătoresc investit cu executarea încheierii, care urmează să țină cont de prevederile art. 176 Cod de procedură civilă.

Urmare a celor supra relatate Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră încheierea instanței de judecată ca fiind întemeiată și legală, emisă în strictă conformitate cu legislația în vigoare în coroborare cu actele cauzei.

În speță, instanța de recurs relevă că în cauza CtEDO nr. 18465/91 Air Canada vs. Regatul Unit (p. 32 și 33), Curtea a reținut că măsura sechestrului judiciar (în

speță - sechestrul asigurator) reprezintă o reglementare a folosinței bunurilor, mai exact, un control privind utilizarea bunului, astfel că titularului îi este limitat atributul de folosință din componența dreptului de proprietate.

În altă ordine de idei, în cauza Prodan vs. Moldova (cererea nr. 49806/99), Curtea a stabilit că articolul 6§1 asigură oricărei persoane dreptul de a înainta orice pretenție cu privire la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil în fața unei instanțe judecătorești sau tribunal; în acest fel, el cuprinde „dreptul la o instanță”, din care dreptul de acces, adică dreptul de a institui proceduri în fața instanțelor judecătorești în litigii civile, constituie un aspect. Totuși, acest drept ar fi iluzoriu dacă sistemul de drept al unui Stat Contractant ar permite ca o hotărâre judecătorească irevocabilă și obligatorie să rămână neexecutată în detrimentul unei părți. Ar fi de neconceput ca articolul 6 § 1 să descrie în detaliu garanțiile procedurale oferite părților aflate în litigiu - proceduri care sunt echitabile, publice și prompte - fără a proteja executarea hotărârilor judecătorești.

CtEDO rezultând din prevederile art. 1 al Protocolului nr. 1, califică că aplicarea unor măsuri care implică anumite restricții și imixțiuni în sfera drepturilor persoanelor nu constituie o ingerință din partea statului dacă: ingerința este prevăzută de lege, dacă ea urmărește un scop legitim și dacă ea este necesară într-o societate democratică, ceea ce la caz a fost stabilit.

La fel, CtEDO reamintește că art. 1 din Protocolul nr. 1, cere înainte de toate și mai ales ca o ingerință a autorității publice în beneficierea de dreptul la respectarea bunurilor să fie legală. În special, alineatul doi al acestui articol, recunoscând statelor dreptul de a reglementa folosirea bunurilor, impune condiția ca acest drept să fie exercitat prin punerea în vigoare a „legilor”, principiul legalității presupunând existența unor norme de drept intern suficient de accesibile, precise și a căror aplicare este previzibilă (a se vedea, mutatis mutandis, Broniowski împotriva Poloniei nr. 31443/96, paragraful 147).

De altfel, ingerința în dreptul de proprietate trebuie să vizeze nu numai un „scop legitim” conform „interesului general” ci și să păstreze un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul vizat de orice măsură aplicată de stat. inclusiv măsurile destinate să reglementeze folosirea bunurilor. Este ceea ce exprimă noțiunea de „echilibru just” de păstrat între cerințele de interes general ale comunității și imperativele apărării drepturilor fundamentale ale persoanei.

Reieșind din cele supra relatate Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră neîntemeiate argumentele recurente prin care a indicat asupra netemeinicii încheierii instanței de judecată, deoarece bunurile din domeniul public nu pot fi urmărite conform legislației în vigoare, ori, instanța de judecată nu a aplicat sechestrul asupra bunurilor din domeniul public, ci doar asupra bunurilor întreprinderii ce aparțin cu drept de proprietate privată.

Mai mult, instanța de recurs consideră lipsit de temei și argumentul recurente prin care a indicat că aplicarea sechestrului ar periclita activitatea întreprinderii, deoarece instanța de judecată prin încheierea din 20 mai 2019 a aplicat sechestrul doar pe bunurile mobile și imobile ce aparțin întreprinderii cu drept de proprietate privată, iar în partea aplicării sechestrului pe conturile bancare instanța a respins cererea reclamantului/ intimat.

Distinct de cele relatate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de recurentă sunt neîntemeiate,

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea recurată.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Întreprinderea de Stat „Calea ferată din Moldova”.

Se menține încheierea din 20 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vladimir Dolgopolov împotriva Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” cu privire la apărarea drepturilor asupra brevetului de invenție, încasarea prejudiciului material și moral și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Maria Ghervas

Galina Stratulat